

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ)

„Gazeta” ieșe în fiecare d
Abonamente pentru Anstro-Ungari
Pe un an 12 fl., pe șase lun
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etagiul I: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un eșemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 28.—Anul II.

Brașov, Duminecă 5 (17) Februarie

1889.

Brașov, 4 Februarie v.

Cetindă despre cele ce se pe-
trecă adă în Peșta înaintea ochi-
loră monarhului nostru, ne vine
a pune întrebarea, că ore cum de
au putut ajunge lucrurile așa de-
parte, ca acum Ungurii să nu mai
fiă mulțumiți nici cu ministeriul
Tisza, care se laudă mereu că a
făcut atâtu de mult pentru ma-
ghiarizare și pentru întărirea ideii
de stat maghiar național?

Lucrul este foarte ușor de în-
țeles.

Guvernul lui Tisza ca să se
țină la cârma statului a tot mă-
gălit și nutrit fantasmele Ungu-
rilor, cari scim că sunt des-
tul de mari. Le-a băgat în
capă idea scâlcăiată, că statul a-
cesta e numai al Maghiarilor
și că prin urmare toate în stat
trebuie să fie unguresci. Și fiindcă
în acest stat trăiesc peste de-
ce milioane de omeni, cari nu sunt
Unguri, ci fac parte din alte
neamuri, guvernul lui Tisza, pen-
tru ca să mulcomescă deșertăciunea
națională ungerescă, le-a pus în
vedere conaționalilor săi, că decă
vor asculta de povețele sale
și se vor supune tuturor orân-
duielor sale, atunci el va is-
buti să facă cu timpul din toți
locuitorii statului Unguri.

Cu alte cuvinte, Tisza le-a
promis Maghiarilor că densul
va face ca statul acesta să fie
un stat național maghiar și
în timp de douăspredece ani a
și știut să-i amăgescă, că în ade-
văru va întocmi toate în stat după
dorința lor. Mai întâiu a ma-
ghiarizat Tisza administrația și
justiția precum și toate așezămin-
tele publice ale statului, numind
în toate posturile publice tot
numai funcționari unguri, ér după

aceea a pășit la maghiarisarea
școlilor tuturor locuitorilor,
dicând că decă statul este un-
guresc, atunci toți locuitorii, cari
voiesc să se împărtășesc de fo-
loșele lui, trebuie să învețe un-
gresce.

Dér fiindcă poporele nema-
ghiare nu vréu cu nici un preț
să se lapede de limba și naționa-
litate loră de dragul fantasma-
gilor unguresci și fiindcă toate
inoirile introduse de ministeriul
Tisza pentru maghiarisare loveau
deadreptul în legea de naționali-
tate adusă de dietă la 1868: de
aceea Tisza, ca să-și ușureze lu-
crul, a susținut, că nisuițele
Nemaghiarilor de a avé dreptu-
rile lor naționale sunt dușmane
statului unguresc, cum și-l în-
chipuesce el; de aceea organele
lui au ațitat mereu în contra na-
ționalităților nemaghiare, înfăți-
șându acest lucru ca o vrednică
mare în folosul maghiarismului.

Voind însé Tisza să ajungă
la scopul său, care nu era nici
drept nici moral, a trebuit să
se folosescă de tot felul de omeni
cari erau gata a-i da mână de
ajutor în lucrarea de zădărnice
drepturilor naționalităților, dér în
schimb pentru că-și câștigau
merite ca maghiarisatori, au ce-
rut mereu dela șeful lor favo-
ruri și au îngrijit mai mult de-
cât putea să le fiă iertat de in-
teresele lor particulare. Mai cu
semă de aici a urmat apoi ma-
rele rău, sub care suferă astăzi
cumplit și poporul unguresc
și pe care foile opoziționale ma-
ghiare îl botéză cu cuvintele:
administrația rea și nemorală.

Tote isprăvile de acasă ale re-
gimului Tisza atârnav însé înainte
de toate dela aceea, ca să mulțu-
mescă pe cei din Viena în pri-

vința afacerilor comune, să facă
să se voteze creditele pentru pre-
gătirile militare și legile pentru
armată. Și aici Tisza a știut
să amăgescă pe conaționalii săi,
făcându-le tot felul de speranțe,
că va dobândi din ce în ce mai
mari concesii.

Acum deodată se schimbă,
precum scim, lucrurile. Germa-
nia, care s'a aliat cu monarchia
noastră, pretinde ca armata austro-
ungară să fie adă mai multă
ca oră și când tare prin unitatea
limbei sale de comandă și tot
aceea o pretind și cercurile mi-
litare din Viena. Urmarea este,
că în legea cea nouă militară s'au
introdus dispozițiuni aspre în
privința învățării limbei germane,
ér guvernul Tisza a trebuit să
se supună și ministerul de instruc-
țiune Csaky a și dat poruncă ca
în toate școlile să se învețe te-
meinic limba nemțescă.

După ce Tisza a făcut pe
conaționalii săi a crede, că sta-
tul e numai al lor și că tot
ce este în stat numai maghiar
pote fi, e lucru firesc ca aceștia
să se sêmă acum foarte desamă-
giți, când li se spune scurt și
cuprinător, că trebuie să învețe
nemțesc. Aceste puține cuvinte
zădărnice deodată toate speran-
țele, ce le-a nutrit până acuma
în inima lor regimul tizaist.

Armele de cari s'a folosit
Tisza se întorc acum în contra
lui. El care era până mai éri
„marele patriot” este adă urgi-
sit de conaționalii săi nemulțu-
miți ca „trădător al intereselor
patriei”. Ce ne-au adus regimul
Tisza, întrebă ei, — o adminis-
trația rea și nemorală, dări multe
ce nu le mai putem suporta și
acum ne mai încarcă în spinare
și limba germană!

Totă mânia și urgia nemulțu-
miților unguri se descarcă acum
asupra ministrului-președinte Tisza
și fiindcă în dietă majoritatea
este încă a lui, opozițiunea se în-
cercă ală răsturna prin demon-
strațiuni înscenate pe stradă.

Asemeni turburări însé nu se
pot pune la cale, fără să se cânte
îmnurile lui Kossuth și când e
vorba de Kossuth nu-i mirare, că
ei nici nu se mai gândesc că
monarhul se află în Peșta.

Ministeriul Tisza a fost a-
cela, care a nutrit mereu gârgă-
unii în capetele șovinștilor, el
a fost care a nutrit și cultul
lui Kossuth. Și știut este, că
celu ce sêmă vântu, seceră
furtună!

Revista politică.

Din năuntru. Luni trecută Maies-
tățile Loră au venit din Viena la Peșta.
În loc ca aci să afe liniște și mângă-
ere în urma pierderii prințului de coronă,
li-s'a pregătit amărăciune și durere.
Cete de agitatori și turburatori unguri cu
studenții în frunte au demonstrat pe
strade în contra Maiestăților oră Rstri-
gând „să trăescă Kossuth”, care se scie
că e celu maimare dușman al casei domi-
nitore. Apoi au cutrierat stradele cân-
tând cântece de ale lui Kossuth. Răsvră-
titorii au vrut să mērgă și la palat în
Buda, unde trăsese suveranii nostri,
dér poliția i-a împrăștiat.

Mercuri s'au făcut éraș demon-
strațiuni. Poliția arestată pe un conducă-
tor al răsvrățitorilor Dr. Zoltan Takacs.
Sera pe la 7 ore se adună vre-o 200
de studenți într'un birt spre a se sfă-
tui asupra pașilor ce aveau să i între-
prindă în contra poliției, din pricina ace-
stei arestări. Un student a ținut vorbire
ațitătoare în care se plângea asupra vol-
niciei poliției și propuse a se trimite o
deputația la căpitanul orașului Török,

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

O clipită de mână.

Întemplantă adevărată.

În 1870 se afla în arestul din S.
un tineru pe care-l vom numi Iosif.
Era de 24 de ani, c'o înfățișare foarte
plăcută, înalt, svelt, fața lui era lun-
găreț, palidă, și pielea de o finetă, în-
cât la temple se putea observa, cum
i-se încrușeză vinele cele vinete; fața
acesta și-se părea că e pētrunsă de o
întristare adēncă, aprōpe totdeuna po-
somorită. Decă câteodată, ceea ce se'n-
templa foarte rar, își ridica ochii săi
bruneți-închiși, în ei observaiu o vāpaiă
melancolică, un foc mistuitor, din
care puteai conchide ușor, că prin ni-
mic nu se pote potoli, dér că tocmai
de aceea este mai periculos. În timp
de opt ani, de când petrecea în arest,
nu s'a alipit de nici un arestant,
trăia numai pentru sine și, afară de rē-
spunsul și întrebările de lipsă, nu vorbea
chiar nimic. Cu toate astea prin pur-
tarea lui plăcută, gata totdeuna d'a aju-
tore, își câștigă inima tuturor arestan-
ților, ér prin purtarea lui cuviincioasă,
bunăvoința mai marilor săi.

Arestanții, cari aveau purtare bună

și cari aveau și însușiri pentru a pute
fi primiți în cancelaria arestului, se pri-
miau și li-se da de lucru aici în cancel-
lariă. Ținta fiă-căru arestant era să
ajungă în cancelariă, unde aveau și în-
lesniri mai multe. Cei ocupați în cancel-
lariă purtau, în loc de mănecari suru,
rocuri de aceeași față, dormiau despăr-
țiți de ceilalți, într'o odaiă mai mică,
ér pe timpul mănecării nu trebuiau să
se ducă în curte, să-și aducă mănecarea
de acolo, din căldarea cea mare, aceea
li-o aduceau alții. Din acestea se vede
că vieța arestanților, cari ajungeau în
cancelariă era cu mult mai plăcută, ca
a celorlalți arestanți. De aceea mult
s'a mirat inspectorul arestanților, că
propunendă lui Iosif să mērgă în cancel-
lariă, acesta răspuse: să-l cruce cu
asemenea onore. Întrebat de causă, asi-
gură, c'ar înnebuni, decă ar trebui să
scrie totă ziua.

— Și asadēră nu pote omul să
facă nimic pentru tine? întrebă inspec-
torul.

— Ba da, stimate domnule, rē-
spuse Iosif. Decă ai vré să mă iai ca
servitor, m'ai face mult bine.

— Bine, te iau.

Ca servitor, Iosif era harnic,
acurat și credincios, încât nu și-ai

pofti altă servitor. Soția inspectorului,
o femeie originală, lucrătoare, îi făcea
pentru acestea însușiri și unele favoruri.
Mănecarea și-o căpeta dela mēsa lor
care, deși nu era decât o mănecare de
casă, totuși față cu mănecarea arestan-
ților era o mănecare foarte alēsă. Și
cafea căpeta acum de două ori. Acestă
plăcere, de care se lipsise de mult, când
a gustat-o acum pentru întâia dată, îl
făcu să zimbescă și el. Cu toate acestea
înzadar s'ar fi încercat cineva să-l
facă ceva mai vorbitor, mai prieti-
nos și mai vesel. Arestantul era ne-
schimbat. L'ai fi putut crede mut,
vedându-l zile întregi lucrând fără
oboselă și fără a dice o singură vorbă.
Recunoștința sa însé o arăta destul de
învederat prin zelul său tot mai mare
și prin atențiunea sa deosebită.

Inspectorul avea un frate Teo-
dor, proprietar mare, care locuia în-
tr'o depărtare numai de câteva ore.
Acesta venia adesea la fratele său, une-
ori petrecea chiar zile întregi la el și
totdeuna era servitor de Iosif. Cu pri-
legiul acestor petreceri a fost încan-
tat de însușirile alese ale tēnerului.
Într'o dă Teodor dīse fratelui său:

— Decă ar vré Iosif, eu aș fi
foarte aplecat să-l iau în serviciul

meu, după-ce va scăpa din arest.

— Nu-i cu puțință, răspuse frate-
său, numai mōrtea îl scote pe bietul
Iosif din casa asta. E osindit la in-
chisore pe vieță.

— Nu se pote crede. Omul acesta
tăcut, îndatoritor, care umblă să-ți
facă toate pe placu, cum și-ar fi putut
uita de sine și să facă o faptă criminală?!

— Prin o ambițiune vătēmată și
într'o clipită de mână, răspuse inspec-
torul. Decă te intereseză, îți voi isto-
risi întemplantă.

— Iosif, încep el, era unicul
fiu al unui preot dela sate și s'a bu-
curat de o creștere foarte bună. Tatăl
său stăruia cu deosebire să stērnescă și
să nutrească în el un adevărat simț
de onore. O! decă am și eu cum de
multe-ori simțul de bine-facere, ce cre-
dem a-l sădi în copii, se desfășură în
blăstēm asupra lor! Durere, pe lângă
totă asprimea tatălui și pe lângă grija
cea mai mare, n'a putut să stērpescă
din temperamentul lui Iosif înclinarea
lui de a se mânia afară din cale. Copi-
lul avea o fire blândă și domolă, mânia
însé coplesia acestu natură fericită, în
momente de furie îl părăsiau toate sim-
țirile și îndeplinea lucruri, de și-se ră-
dica pēru'n capu. Cu pedepse aspre

spre a-lu întreba, decât a lucratu la porunca mai înaltă ori din propriul său îndemn. S'a mai hotărît, ca studenții să meargă dinaintea poliției și să demonstreze. Un alt vorbitor se plângea, că studenții er au fost vătămăți și încă de diarul d-lui Tisza „Nemzet“, care a publicat raporturi mincinoase asupra mișcării studenților, de aceea ar fi bine a face o vizită și fôiei „Nemzet“. Propunerea s'a primită cu aclamațiune și îndată se puseră în mișcare studenții, cari se înarmaseră cu mici fluierătoare. Ei strigau mereu „abzug Tisza, Fejervari și Török“. Inaintea diarului „Nemzet“ și a lui „Pesti Napló“ se opriră și după ce strigară „eljen“-urî Redacțiunei lui „Napló“, începură să strige, să fluere și să urle în contra lui „Nemzet“. După aceea luară un număr din „Nemzet“ și-lu arseră. Demonstrații plecară la clubul opozițiunei moderate și-i făcă ovațiuni. Aceeași scenă se întâmplă și inaintea clubului stêngei extreme. După aceea demonstrații merseră inaintea poliției. Aci începură a face o larmă infernală cântându: Abzug Tisza! Abzug Csaki! Abzug baro Fejervari! Abzug Török főkapitany! Eljen Dr. Takacs Zoltan! Deodată năvăliră fără veste asupra lor vr'o 60 de poliști, unii cu bâte, alții cu săbiile scose și începură a imblăti fără milă pe demonstranți. O zăpăcă și încurcătură de nedescris se produse între studenți și ceilalți lărmuitori, cari începură a fugi în tôte părțile. Vr'o 50 dintre ei au fost arestați atunci, er alții mai târziu pe strade de poliști cari patrolau. Căpitanul poliției a adresat o proclamație către poporațiune, prin care interdice sub cea mai aspră pedepsă ori-ce adunare pe strade și ori-ce demonstrațiune.

Joi s'au repetat demonstrațiunile. S'a strigat „Abzug Tisza!“ când ministrul a eșit din cameră, și „eljen Apponyi.“ Se n'țelege că poliția i-a luat pe demonstranți pretutindena la gônă dându-le ghiontură și lovindu-i cu săbiile și cu bâtele, trecându cu caii peste ei, așa că n'au fost cruțate nici femei, nici copii.

Dr. Takacs Zoltan, care încă de mai înainte își câștigase renume inaintea tinerimei pentru destoinicia lui de a înscena demonstrații, a fost cum am dicit arestat. „Erd. Hir.“ dize, că poliști l'au bătut cu astă ocaziune. Mama lui Takacs vedându acesta ceru întrevinerea deputatului dietal Polonyi Geza, care se duse la căpitanul poliției, fi mărturisă, că Dr. Takacs n'a agitat nici cum tinerimea, ci din contră a umblat s'o domolescă. Căpitanul poliției

insă, cu numele Török János, a răspuns, că „el este silitu seu se-și dea dimisia, seu se aresteze pe toți aceia, cari au avut rol conducătoru la demonstrațiuni“. De aci s'a născut o polemică înverșunată între Polonyi și căpitanul poliției, pe care Polonyi l'a făcut în fine atentu asupra urmărilor și cu acesta s'a depărtat.

Demonstrațiile s'au repetat și în Clușiu. Studenții s'au dus în sala dela grădina Stadler cântându cântece kosuthiste și cu un steag cu inscripția: Dumneșeu se binecuvinte pe Maghiari. Juristul Franz Bodor propuse: Intrégă adunarea tinerimii studioșe din Clușu să se pronunțe, că ea se alipește cu trupū cu sufletū la mișcările patriotice în cestiunea legii militare; spre acestu scopu ține de necesare adunări poporale; ea dorește a lua parte la adunarea poporală din Clușiu și se provocă prin placate cercurile electorale ardelenesci ca să se alieze cu ea. Totdeodată propune a se alege un comitet permanent, care să facă pașii necesari în această cestiune. Studentul Alex. Lengyel făcū o comparațiune între evenimentele dela 48 și între situațiunea de aci. „Atunci, dize elū, s'a ridicat un ministru Ludovic Kossuth (eljen-urî sgomotose) și a dicit: ne rugăm să ne dați soldați și bani, căci patria este în pericol. Deputații s'au sculat unu după altul și strigară: Vêt dăm! Acum erăși se scolă un ministru și cere bani și soldați, căci patria e în pericol. Aci insă cei mai buni naționaliști, cari nu voesc să sacrifice cele mai scumpe tesaurale patriei, respingū cererile și totdeodată și celū mai bun al națiunei încă le respinge: L. Kossuth. Vorbitorul incheiă cu propunerea, să se trimită o telegramă de salutare lui Kossuth. Apoi Nic. Bartha dela „Ellenzek“ critică aspru legea, vorbi despre înjosirea limbii unguresci în armata comună, alu cărei spiritū, comandă, administrația și limbă sunt streine. Kulturregyletū încă s'a alăturat la aceste demonstrații prin secretarul lui.

Din afară. Raporturile dintre Franca și Germania se tot înăspresc din pricina măsurilor neumane ce le-a luat Germania la granița de cătră Franca. Nu'i destul că Francesii din Alsația și Lotaringia, din cele două provincii ce le-a luat în 1871 Germania dela Franca, sunt persecutați cu cea mai mare asprime, d'er încă celor din Franca, cari au părint și rude în aceste provincii, li-se pun în cale cele mai mari pedeci, ca să nu potă visita pe ai lor

nic în césul morții. Așa s'a întemplat cu un medicu de regimentu franceșu, căruia i-a murit mama-sa în Strassburg, fără ca să i-se dea voia de stăpânirea nemțescă să meargă să o vadă. Francesii s'au năcăjit cumplit de acesta și colonelul regimentului, de care se ține medicul, a dat un ordin de aci, în care le arată soldaților cum se portă Germanii cu Francesii. Nu'i vorba, colonelului i-s'au făcut imputări de guvern pentru acesta, d'er mai mult ca să nu dicită Germania, că se ațită armata franceșă în contra ei. Se vede că chiar stăpânirea germane i-s'a făcut rușine de purtarea ei, căci din Strassburg se scrie cătră „Hamburger Nachrichten“, că se vor mai ușura măsurile dela granița germană-franceșă pentru casuri, când un Francesu ar să alerge la patul de morțe ori la inormentarea unuia dintre ai săi.

În Italia se petrec mari turburări. Ele sunt îndreptate în contra guvernului, în contra Germaniei și Austro-Ungariei, cu un cuvânt în contra alianței tripele și în favoarea Francei. Cheltuielile cele mari, ce le face guvernul cu înarmările, și sporirea dărilor, ca să acopere aceste cheltuieli, a amărît poporațiunea muncitoare, care în 8 Februarie n. a făcut mari devastări în Roma. Astfel de turburări erau plănute și în alte orașe, d'er autoritățile au luat măsuri de vreme. În totu casul, mișcarea din Italia e de mare însemnătate și periculoasă atât pentru Italia cât și pentru alianța tripe.

Din Petersburg se scrie cătră „Pol. Corr.“, că fostul ministru bulgaru Dragan Zankov, care a contribuit și la detronarea fostului principe alu Bulgariei Alexandru de Battenberg, a avut o lungă audiență la Zarul Rusiei, se crede că pentru ca să i se rămasă bun. Adecă pe la sfârșitul acestei luni Zankov, însoțit de mai mulți foști oficeri bulgari de cei fugari de când cu detronarea prințului Alexandru, se va duce cătră sud. Acesta se privește ca un semn rău pentru peninsula balcanică. Prințul de aci alu Bulgariei, Ferdinand de Cobourg, nu pr se bucură de iubirea Bulgarilor și mai alesu cu clerul s'a îndușmanit rău. De aceea apropierea lui Zankov de Bulgaria pôte să fiă periculoasă pentru principele Ferdinandu.

În Serbia încă nici până aci nu s'au putut înțelege radicalii cu Regele în privința formării noului ministeru, care trebuie să fie radical, deorece aceștia sunt cei mai populari în Serbia. Radicalii cer amnestierea tuturor revoluțio-

narilor sârbi, regele însă nu vrea, de aci neînțelegerea. Radicalii mai au și înclinări cătră Rusia, pe când regele nu și acesta încă îngreiază înțelegerea. Așa se scrie din Belgrad, că în cereurile militare sârbesci se vorbește, că un număr de oficeri subalterni și suboficeri vor merge în Rusia să facă studii militare pe cheltuiala guvernului rus. Nu se pôte sci, decât acestu sgomotu e ori nu adevăratu, d'er în totu casul elū vedesce dorințele radicalilor.

Germania e nevoită să între la învoială cu Anglia și cu statele Unite pentru Samoa. Acesta în urma hotărârii Angliei de a nu lăsa pe Germanii să se facă singuri stăpâni pe Samoa, și a hotărârii Statelor Unite de a ridica aci depozite de cărbuni necesari corăbiilor pentru casu de războiu. Se n'țelege că celū mai bun lucru pentru aceste trei puteri e să se n'țelegă în pace, er nu să se îndușmanescă. Anglia și Statele Unite sunt dispuse a cadé la învoială. Pôte că în privința acesta se va ține o conferință în Berlinu.

Proiectul de lege militară ce l'a supus guvernul germanu desbaterei consiliului federalu se va înfățișa parlamentului germanu spre desbatere și primire îndată ce se va reintruni. Se dize că proiectul ar privi numai sporirea artileriei germane, și mai alesu la granița de cătră Franca, fiindcă artileria acesteia e mai numerosă.

După cum anunță foile italiene, în luna viitoare are să se înființeze în Roma un departamentu militar, care va fi însărcinat cu stabilirea și supraveghierea fortificațiilor (intăririlor) dela mare pe litoralul (țermurii) Italiei.

Impărăția Japoniei va avé acum și ea constituția. O telegramă sosită de acolo anunță, că împăratul Mutsuhito a dat o proclamație pentru o constituția a imperiului, care a fost primită de popor cu entuziasm. În înțelesul proclameției, în cursul anului viitoru se va ocupa o adunare constituantă cu prelucrarea unui proiectu de constituțiune.

SCRILE DILEI.

P. Sa Episcopul Popazu. Aflăm cu părere de rău că Prăsinția Sa Episcopul Caransebeșului Iónu Popasu e greu bolnav. Ii dorim din adencul inimei cea mai grabnică însănătoșare.

Adunare de învățători. Ieri, Vineri 3/15 Februarie, s'a ținut adunarea generală estraordinară a „Reuniunei învățătorilor români din districtul X—Brașov“ în sala de desemnă a gimnasiului

și prin dojeniri serioșe și blânde îi succese tatălui său a ineca în elu această greșală înfricoșată într'atata, încât Iosif se deprinse, ca în cele mai multe casuri să se stăpânescă și mânia să nu aibă urmări rele.

Ajungându vârsta de 15 ani și avându aplecare pentru economiă, tatăl său îl duse la un amic al său, om cu proprietate mare, îl încredință acestuia rugându-lu să nu-lu tracteze ca pe fiul unu prietinu, să nu-lu cruțe, din contră să-lu pună la totu felul de lucru și față de natura lui sălbatică să fiă foarte aspru. Și într'asta a greșit tatăl, care era așa de tare îngrijat pentru creșterea fiu-său, pentru-că foarte puțin omeni știu să unescă asprimea cu bunetele și a ține măsura adevărată între ele. Asprimea proprietarului degeneră în brutalitate și infuriă pe băiatul ambițios peste măsură. Cu tôte astea, deși cu încordare foarte mare, Iosif își stăpâni mânia, care clocoțea în inima lui. A sosit însă timpul, când această stăpânire de sine a luat un sfârșit foarte înfricoșat.

Era n seceriș, se căraseră snopii cei din urmă, șurile și grănarele nu mai puteau cuprinde bogatele daruri ceresci. Iosif lucrase peste măsură și, obosit,

ședū pe unu snop; în timpul acesta servitorii descărcau carul cel din urmă și aședau snopii în șură. Atunci deodată se arată proprietarul și strigă cătu pôte cătră Iosif:

— Ce stai aici și trândăvesci? Nu veți că toți lucră?

— Voiam să mă recreez puțin, răspunde Iosif, sunt foarte obosit.

— Leneșu ești, trândavule, nimicū alta, se resti stăpânul, d'er acesta ațitat de nedreptatea, ce i-se făcuse, și și răspunde:

— Io nu s' leneșu, acesta o pôte —

— Tac!

— Nu tac, nu mai pot. Te porți cu mine prea aspru!

— Bine, atunci să-ți arăt cum s'aduce unu copil la ascultare. Și apucându în mână unu biciu aruncat pe unu car, în fața tuturor servitorilor și servitôrelor, troscū! troscū! asupra băiatului, care mai mult de mânia și rușine, decât de loviturile îndesate, cădū la pământ aproape fără cunoscință.

Toceai se sfârșise lucrul și se duseră cu toții în casă să cizeze. Iosif rămase întins în curte. Erau gata cu mâncarea și el totu nu se mai arată. Atunci dize proprietarul cătră administratorul său:

— Uită-te numai la băiatul ăsta dăcosu, pe lângă tōtă lecția, ce i-am dat, are îndrăsnela să nu vie la cină. D'er, așteptă bâte!

— I-ai făcut nedreptate, răspunde administratorul. Iosif a fost foarte harnic, a lucrat mai mult de cum îl ajută puterile și a trebuit să-lu supere, că d-ta îi dicit leneșu.

— Hm, dize stăpânul atinsu, asta imi pare rău, într'adever imi pare rău. Du-te și-lu chemă d-ta. Ba nu, las' că mă duc eu singur.

Mai înteu s'a dus în odaia tinerului, d'er nu era acolo. Nu l'a găsit în casa intrégă. Îngrijat alergă numai decâtu la grajduri, se temea că băiatul, în turburarea lui, își va fi făcut ceva, ori va fi fugit și se va fi întors la tată-său, căruia îi va spune nedreptatea ce a suferit. Nu l'a aflatu nici în grajduri. Intorcându-se de aci eră în curte, unde l' lăsașe, deodată îi vine unu mirosu greu de foc și — ca să sfârșesci iute, în timp de unu césu, tōtă curtea se afla în flacări. Nefericitul proprietar cădū jertfa curajului său desperat. Coperișul casei, cădendū asupra lui, îl îngropă în flacări, care-lu prefăcū în cenușă.

Tinerul, vrednic de compătimire,

care în focul mănii sale pățimase, apăruse mai înteu șura, fără a sci ceva de sine, ca și mânat de necuratul, rătăci singur pe câmpuri unu césu întreg după săvârșirea faptei. Deodată vedū rădicându-se spre ceru unu noru negru înfricoșat, în urma căruia isbucni unu sul de flacără și mai înfricoșat. Numai acum își veni în ori și alergand cătră omenii din sat, cari veniau să stingă focul, strigă:

— Sărți, scăpați, ajutați și ucideti-mă, eu am dat focu, eu, eu, nebun de mânia. Și leșinand cădū la pământ.

Când s'a deșteptat era în temniță. Era însă bolnav și credendū că va muri, ceru să vie tatăl său, ca să-lu rōge de iertare. Păzitorii lui neomenoși îi spuseră atunci, că tatăl lui, de spaima ce l'a cuprinsu la auzul faptei, a murit numai decâtu.

Firea vênjōsă a lui Iosif nu s'a sdrobotitu nici de lovitura acesta. După o bōlă îndelungată se făcū eră sănătosu. Se încep procesul. El n'a tăgăduitu nici nu și-a scusatū fapta cu maltratările, ce a suferit, nu se rugă de cruțare și nu ceru îndurare, era nepăsător, rece și timpit. Fū judecatu la morțe. Unu suspin ușurător îi eși din pieptu la auzul acestei judecări și pe față i-se

lui de despăgubire să se statorască în asemănare cu dreptul de cărcimărită din altă comună vecină, atunci trebuie să amintescă comuna sau comunele, a căror venit voesce ca să fie băgat în seamă la statorirea sumei lui de despăgubire;

e) să se declare în privința aceea, că voesce insinuantele și decă nu densusul, cine voesce a lua în arândă dreptul de cărcimărită din cestiune, decă statul ar pretinde ca suma de despăgubire să se asigure prin arândarea dreptului?

Decă cu finea anului 1886 dreptul de regală s'a regulat prin sentința intrată în vigore seu cel puțin s'au făcut pași spre regulare, și decă proprietarul susține, că pe timpul procedării de regulare nu și-a putut folosi dreptul așa precum l'ar fi putut folosi:

A) Decă dintre anii 1882—1886 au fost unul seu mai mulți ani din cari se vede venitul anual după regulare, atunci petentul are să se roge ca venitul arătat în anul stadiului de regulare să se ia de basă;

B) seu decă în timpul de 5 ani de sus regularea nu s'a întâmplat și stadiul de regulare n'a intrat încă:

a) atunci are respectivul a documenta cu decisiune oficială, că până în finea anului 1886 regularea dreptului de regală încă nu s'a întâmplat, seu cel puțin că procedura de regulare s'a început;

b) cu contracte, cu notițe de cumpărarea mărfii, și alte asemenea documente, să arate că venitul dreptului de cărcimărită într'adeveru este mai mare ca înainte de regulare.

c) Decă proprietarul voesce, ca suma lui de despăgubire să se statorască cu luare în băgare de seamă a altei comune asemenea, atunci trebuie amintite comunele seu comuna a cărei venit doresce ca să fie băgat în seamă, seu luat în considerare.

d) Are proprietarul să se declare, decă doresce singur, și decă nu densusul, cine voesce să ia în arândă dreptul de cărcimărită din cestiune la casă când erariul ar pretinde ca venitul sumei de despăgubire să se asigure prin arândă?

4. La casă când după dreptul de cărcimărită (regal) nu s'ar fi plătit într'adeveru dare de venite, respective dare de camete și rente, decă proprietarul este în stare să documenteze, că în venitul care a fost supus dării de venite, darea de chiră de casă seu a altei dări pe care a plătit o densusul seu cel ce a folosit dreptul de cărcimărită, a fost cuprins și venitul dreptul de

regal (cărcimărită) și astfel a fost supus și venitul acesta dării. În cazul acesta cu ocaziunea insinuării, respective arătării pretensiunii de despăgubire:

a) să se alătore contractul de arândă seu alt document care în sensul legilor noastre se poate privi ca document autentic, din care se vede că dreptul de cărcimărită într'adeveru a fost dat în arândă și folosit cu alte drepturi seu obiecte, și cu aceste din urmă s'a folosit și dreptul de cărcimărită (regal). Pe lângă dovada acesta trebuie să mai alătore la arătarea de sus respectivul proprietar încă și carticele de dare, registrul de dare seu actul de măsurări de dare din care se vede, că și venitul din dreptul de cărcimărită (regal) a fost supus dării seu decă proprietarul nu ar fi în stare a produce aceste documente, atunci trebuie să arate oficiul la care, și numărul sub care se află aceste documente.

b) să se alătore mai departe astfel de carticele de dare, fasiuni, registre de dare, și datele cari s'au folosit la pregătirea acestora, asemenea și protocoalele comisiei măsurătoare-reclamatore de dare, ale comisiei administrative financiare, din cari se vede, că la darea aruncată s'a luat ca temelie și venitul din dreptul de cărcimărită, în cazul acesta să se provoace respectivul proprietar la un concetățen alt seu, care n'are dreptul de cărcimărită, a cărei dare însă este aruncată sub acele împrejurări și pe acela temelie, așa încât asemănând darea petentului despăgubirei cu a concetățenului seu, să se vedă, că proprietarul dreptului de cărcimărită este însărcinat cu sumă mai mare de dare, de aceea pentru că are și și folosește și dreptul de cărcimărită (regal), seu decă hârțile de sus nu le-ar pute alătore, să se provoace la ele ca în punctul a) din sus.

5) Decă proprietarul și-a cumpărat dreptul de regală dela stat înainte de Ianuarie 1888 și suma despăgubirei voesce să se statorască pe temelie prețului cumpărării: în cazul acesta deodată cu arătarea (insinuarea) pretensiunii de despăgubire:

a) să arate cu contractul de cumpărare seu cu documentul pe a căru basă și-a agonisit acest drept de cărcimărită, că l'a cumpărat dela stat dela 1 Ianuarie 1882 și sub ce fel de condițiuni;

b) să arate că la casă de a fi cumpărat dimpreună cu dreptul de regală și casa de cărcimărită seu altă avere nemiscătoare, pe acestea din urmă cu cât le prețuesce?

6) Decă proprietarul este în stare a documenta cu datele ertate în lege, că densusul într'adeveru a avut un mai mare venit ca acela după care a fost supus și a plătit dare, în cazul acesta deodată cu insinuarea pretensiunii de despăgubire:

a) să arate cu contracte, socoteli seu cu alte documente demne de creșut, — cari sunt a se alătore la insinuare — că din 1 Ianuarie 1887 până în 31 Decembrie 1886 a avut într'adeveru din dreptul de cărcimărită un venit mai mare ca acela, care în timpul acesta a fost supus dării.

b) Decă proprietarul n'are astfel de documente demne de creșut, să arate, că în ce mod creșibil voesce să documenteze că într'adeveru din dreptul de cărcimărită a tras mai mult venit, ca acela după care a fost însărcinat cu dare.

c) În cazul punctului b) de sus are proprietarul să producă datele despre cumpărarea și vinderea beuturilor spirituoase și adegă la vin și bere să arate cu hârțile respective, că după aceste beuturi cu câtă dare de consum a fost însărcinat, la spirit să arate conturile de cumpărare, și astfel să documenteze seu cel puțin să arate posibilitatea că într'adeveru a avut un venit mai mare, ca acela după care i-s'a măsurat darea, și în fine

d) Atât în cazul de sub punctul a) cât și b) trebuie respectivul proprietar să amintescă cu numele o comună vecină, care în privința venitului din dreptul de cărcimărită este asemenea cu aceea în care își folosește densusul dreptul seu de cărcimărită după care cere despăgubire, așa încât venitul din comuna la care se provoacă în comparație totuși este mai mare ca alu petentului.

Tote aceste documente se vor lua în strictă băgare de seamă, de aceea este în interesul proprietarilor ca toate documentele cari le au la mână să le folosească și în întrebuintarea acestora să fiă cu cea mai mare luare aminte.

Mai detaliate deslușiri în privința acesta dă articolul de lege XXXVI din 1888 și instrucțiunea de executare care se pot căpeta în toate librăriile.

In afacerea licenței de cărcimărită

dă acuma „Neues Pester Journal“ următoarele lămuriri, în urma întrebării ce i se făcuse:

„Repetăm, că organele financiare nu sunt îndreptățite a pre-

tinde ca arândășii de regali, arândășii de birturi și cărcimarii, precum și indivizii împuterniciți din partea arândășilor de regali a vinde beuturi, să și procure înainte de 15 Faură o licență, seu să i amenințe cu confiscarea beuturilor decă densusii n'ar ave licență. *Dirjecțiunile de finance nici nu au de loc dreptul să libereze licențe pentru vândarea de beuturi pe anul 1889.* Ministrul de finance scie negreșit mai biue cum este a se înțelege legea regaliilor; intrând dispozițiile acestei legi în privința vândării de beuturi conform § 70 numai cu 1 Ianuarie 1890 în vigore, ministerul de finance dă în legea de executare § 4: „Pentru vândarea de beuturi (în anul 1889) nu este de lipsă o licență din partea organelor financiare.

„Decă însă aceste organe susțin contrarul, atunci acesta e o ilegalitate în contra ordinațiunii de executare dată de ministerul de finance și decă ele lucră în contra acestei ordinațiuni atunci trebuie să se apeleze îndată la dirjecțiunea finanelor, și mai târziu, decă și acesta nu va privi ca greșită procedura organelor subalterne, să se apeleze la ministerul de finance unde de sigur vor afla dreptate. În recursu să fiă aceste organe superioare rugate ca subalternii financiar să fiă condamnați să le restituie pagubele și spelele avute.“

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul biurolui de coresp. din Pesta)

Budapesta, 16 Febr. Ședința de ieri a camerei deputaților a fost cât se poate de furtunosă în urma purtării opozițiunii din pricina actelor de volnicie ale poliției. Eri n'au fost demonstrațiuni.

Berlin, 16 Februarie. Ministrul Friedberg n'a demisionat de bună voie, ci la îndemnul lui Bismarck. — Oficerul Wissmann a plecat în Africa orientală.

Paris, 16 Februarie. Situațiunea e neschimbată. După scirile din urmă, ia asupra și formarea cabinetului președintele camerei Meline, după ce ministerul Floquet a demisionat.

București, 16 Februarie. Camera a întărit votul de ieri, prin care s'a respins propunerea de-

ajunse favoritului întregului personal de casă, er stăpâni nu l'au tractat ca servitor, ci ca pe un membru din familie. Cu toate acestea, tocmăi acuma devenia totu mai posomorit, totu mai palid. Se părea, că prin o lucrare îndoită stăruia să se scape de ceva ce l'apasă pe suflet, une-or se silia așa de mult, încât stăpânul trebuia să l'oprească să nu muncască atâta. De altă parte câte-odată așa se cufunda în gânduri, încât își pironia ochii nemișcați asupra unui punct, își lăsa mâinile în jos, uitându toate din jurul seu. Causa schimbării aceste stăpâna o explica cu dragostea, ce l'ar fi cuprins pentru Emilia, fata lor din casă. Pote că nici nu s'a înșelat în credința asta. Emilia era o fetiță curățică, modestă, bine crescută și foarte drăgălașă, a cărei purtare și înfățișare puteau îndreptăți înclinarea spre densusa a unui bărbat serios cum era Iosif. Atențiunea ce arăta Iosif către fata din casă, stăpâna o găsea cu mult mai mare, decât se și închipuiește, că n'o arată din alt punct de vedere. Cumcă nici Emilia nu era nepăsătoare față de „Iosif cel mut“ o dovedea înrogirea și incurcătura, în care ajungea când el îi da atențiune. Acesta, ce e drept, nu consta în altceva, decât că o scutea

de ori-ce lucru mai greu, se ducea în locul ei, decă avea se mergă ceva mai departe, și făcea pentru ea ori-ce lucru, care credea că-i este neplăcut. Când la asemenea ocaziuni Emilia îi mulțumea mai cu drag de cum ar fi vrută pote singură, Iosif, ce e drept, își pleca capul cu frumosu'i păr blond, atunci o roșea repede sbura peste fața lui nobilă, der nici-odată nu răspundea nimic.

Stăpâna casei, o femeie foarte veselă, care iubea mult pe fata de casă pentru purtarea ei vrednică, își da multă silință ca să se alăge ceva din dragostea asta și, în secret, făuria totu felul de planuri pentru împreunarea tinerilor. Ea descoperi și bărbatului seu că „Iosif al nostru“ și Emilia se iubesc la olaltă rugându-l să îngrijescă ca „copii“ să se cunune și să rămână totu în casă. Teodor încă spera, că însărcinată, traiul familiar și postul onorific de administrator vor ave o influință binefăcătoare asupra firei posomorite a favoritelui lor, de aceea își propuse să lămurască treba câtu mai curând.

Intr'aceia Iosif își câștigă un dușman neîmpăcat în grădinarul casei, Stan, un băiat tiner frumושel, der fără a creșce și necioplit. Acesta încă iubea pe Emilia, o ceruse mai de multe

ori și totu de atâtea-ori a rămas cu buzele umflate. Stan băga în curând de seamă, că Iosif este totu vina la purtarea Emiliei față de el, de aceea îl urgisea și încep alu necăji cu totu felul de nimicuri. Iosif în felul seu tăcut, le respingea toate cu dispreț.

— E fricosu ca un iepure, dăca Stan cătră servitor, și veți auți, cum se va ruga numai de iertare, decă i voi trage o sfântă de bătaie.

Nu s'a liniștit grădinarul până n'a provocat scena dorită de el. Era într'o Duminecă dimineta pe la mijlocul verii. El ședea cu pipa n gură pe o laviță în curte, servitorii lângă el. Tocmai atunci ese Iosif dela cai și vré să se ducă în casă. Stan strigă după el: — A! d-ta, „domnule“ Iosif!

Iosif se întorce și așteptă s'audă ce are să-i mai dăcă.

— D-ta trebuie să aduci încă astăzi parii, pentru-că am lipsă de ei mâne dimineta.

— Astăzi nu pot, fi răspunsul. Poruncese să și-i aducă Ionu ori Cra-ciunu.

— Dău așa! strigă Stan. Ce are Ionu și Crăciunu cu lucrul d-tale? Apoi, de! „coconșilor“ le cam place să nu lucre.

Iosif dete cu rēcă din umeri și plecă mai departe. Der grădinarul văduse pe Emilia la ferestra în casa stăpânilor și voia să l'umilească în ochii ei. El nu băga de seamă, că Teodor, care se afla la biblioteca sa, prin ferestra deschisă audise cele petrecute între ei. Stan sări în calea lui Iosif.

— Stai în loc, necioplitule, și răspunde-mi, strigă el.

Iosif, după cum se părea, cu lăniscea cea mai mare, îl dă deoparte și trece mai nainte.

Stan făcea spume de mânie. — Ce, căne, vré să te acăți de mine? sbiera el. Așteptă, să și arătă eu ție.

Căutătura ce i-o aruncă Iosif ar fi putut îndemna pe bețivul acesta să și tragă de seamă, der nu, acesta sări deodată asupra lui și încep să l'croască pe Iosif. Der nu, vise încă bine și Stan cădu singur pe pământ, amețit. Cu o lovitură înfricoșată cu pumnul Iosif îl întinse la pământ. Galbină ca cera, mușcându-buzele și cu ochii înholbați sta Iosif în loc. Servitorii încremeniseră de spaimă, Emilia țipă de frică. Atunci Teodor strigă din ferestra.

— Duce-ți pe Stan în odaia lui, er tu, Iosife, vino în sus.

putatului Blaremburg de a se pune cabinetul Brătianu în stare de acusațiune.

ECONOMIA.

Lucrarea pământului.

(Urmare din Nr. 12 al „Gaz. Trans.”)

b) Pământul puhaie și aratul.

Unelta cea mai însemnată, cu ajutorul căreia lucrăm, întorcem și facem pământul puhaie, este plugul.

Unora dintre cetitorii noștri nici prin minte nu le plesnește, ce a fost în stare să facă plugul. Plugul este adevăratul întemeietor al satelor, al orașelor și al împărățiilor. Omenii se așează în locuințe statornice numai după-ce încep să a întrebuiască plugul.

Poporele, care trăiesc numai din vânătoare, își așază corturile în locurile acelea, unde găsesc multe dobitoace sălbatiche, poporele nomadice cutrieră cu turmele lor ținuturi întregi și rămân la un loc numai până atunci, până când au pășune pentru vite; după aceea se strămută în alte locuri, după cum fac în țări depărtate de noi încă și astăzi multe popore, și după cum cam fac în ținuturile noastre țigani corturari.

Altecum au trebuit și trebuie să facă poporele, cară lucră pământul. Plugul nu se poate strămuta cu locuința așa de ușor dintr'un loc în altul, el nu își poate duce cu sine avuția sa, pământul, pe care îl lucră în sudorea feței sale; plugarul trebuie să secere acolo, unde a sămănat.

Plugarii cei dinți au avut să întâmpine greutăți foarte mari; lor nu le-a fost ușor să lucre și să are pământul, pentru-că nu aveau pluguri întocmite bine ca ale noastre de astăzi și nu aveau vite învătăte la jug și la ham; ba nu cunoșeau nici barămi ferul, materia aceea, fără de care noi astăzi nu ne putem închipui un plug. Plugurile lor creșeau de a gata prin pădură; erau numai nise lemne strămbe, nise cărlice de lemn. Cu uneltele acestea ticăloase scormoniau, ricăiau puțin bieții plugari la început pământul copleșit de ierbură. Și plugurile acestea trebuia să le tragă ei înșiși, pentru-că, după cum s'a dășit mai înainte, nu aveau vite de jug și de ham.

Au trebuit să treacă câte mii de ani, până când au început plugarii să întrebuiască în locul lemnului strămbă plugurile, care puteau și potă nu numai scormoni pământul, dăr ilă potă și ara în brazde și ilă potă întorče.

Plugurile sunt; întocmite în două feluri, și anume sunt pluguri neschimbătoare sau într'o brazdă și pluguri schimbătoare. Părțile lucrătoare ale plugului neschimbător sunt: cuțitul său ferul cel lung, brazdarul său ferul cel lat și cormanul (cormanul) său urechia. Cu plugul acesta brazda se poate întorče numai într'o parte, și mai cu seamă în partea dreaptă. La plugurile schimbătoare putem schimba ferul cel lung de-a dreapta și de-a stânga ferului cel lat și totu astfel și cormanul, așa că putem ara și întorče brazda în dreapta sau în stânga, după cum vom. Când arăm cu plugul neschimbător trebuie să fiă două brazde deschise, er când arăm cu plugul schimbător este de ajunsă și numai una, fiind-că la capătul brazdei său al locului părțile lucrătoare ale plugului le putem așeza de cealaltă parte, și ne putem întorče pe aceeași brazdă. Impregiurarea asta este de însemnată, fiind-că pe moșia nu rămân brazde deschise, șanțuri sau rozore, în care scimă, că bucatele nu se fac.

În timpul mai nou s'au făcut pluguri schimbătoare, cu care putem lua brazde totu atât de late și le putem întorče totu atât de bine, ca și cu cele mai bune pluguri neschimbătoare. De aceea plugarii vor face bine, decă vor întrebuiască pluguri schimbătoare pretutindeni, unde nu sunt siliți să împartă locurile de aratură în părțile mici, sau în straturi, din pricină, că pământul este apăsos.

Mai deosebim pluguri cu rotile și pluguri fără rotile sau roțițe, care sunt erăși de două feluri și anume cu rașim (picior) sau fără rașim. La plugurile cu rotile vitele de jug simt greutate și povară mai mare, decât la cele fără rotile, pentru-că rotile se frecă de pământ și impregiurarea acesta le îngreună povara; la plugurile fără rașim nu este frecare de loc, și din pricină acesta vitelor de jug le vine cu mult mai ușor. De altă parte plugurile cu rotile au umbletu mai liniștit și mai statornic și acesta le vine plugarilor mai bine la socotă; ele se potă și schimba mai ușor decât celelalte pluguri.

La arat trebuie să mai luăm și alte lucruri în seamă: decă pământul este oblu, sau se află pe vre-o costă, decă este petros sau fără petri, decă e trândos, lutos, argilos și greu de lucrat, sau este pământ puhaie și ușor de lucrat, decă pământ nășipos, vâros sau pământ negru humos. Impregiurările acestea trebuie să le luăm

totdeauna în seamă, când cumpărăm sau când lăsam să ne facă un plug nou, pentru-că nu aflăm pluguri, care se potrivească pentru toate impregiurările și cu care să putem face lucru bun în toate impregiurările amintite mai sus. Din pricină acesta fiescarea plugarilor se-și alegă plugul acela, care se potrivește mai bine cu felul și soiul pământurilor sale, și cu care potă face în toate impregiurările lucru bun și cum se cade. Dela plug atâră mult. Cu o unelă bună potă lucra destul de bine și un lucrător mai slăbuț, dăr cu una rea nu potă face multă ispravă nici cel mai bun lucrător.

Dela plug se cere, ca să fie trainic să se potă lesne direge, să aibă umbletu ușor și statornic și vitele să nu simtă povară prea grea; să mai recere, ca să curețe bine țărina din brazdă, să facă brazde frumoșe și curate, să putem ara și întorče cu el pământul, când este uscat și umed, înțelenit și puhaie, când este înierboșat sau neînierboșat, să putem face cu el aratură mai adencă sau mai la suprafață, să putem lua brazde mai mari sau mai mici, mai late sau mai înguste, și în sfârșit ca să nu fie prea greu și scump.

Sunt anumite reguli, pe care trebuie să le urmăm, când facem un plug nou, decă e, ca plugul să se potrivească cu cerințele pe care le-am amintit mai sus. Regulele acestea sunt următoarele:

Ferul cel lat trebuie să fie așezat și întocmit astfel, ca să nu se târăie pe brazdă cu totă partea de deșubtu, ci numai cu tășul; să taie brazda netedă și s'o ridice așa, ca cormanul s'o potă apuca și întorče bine. De aceea ferul cel lat dela plugurile de lemn cele vechi să fie cât se potă de boltit (bulbucată) și partea de deșubtu să fie așa de gâvnosă, ca capul tăpii plugului său al plasului să nu se târăie pe pământ. Ca faurul să potă da ferului cel lat forma acesta și să-l potă înțepenă bine, lemnarul său rotarul să nu subție și netezască capul plasului, ci să-l lase drept și cu dungă; atunci faurul potă da ferului forma potrivită și lemnul ilă potă tăia și subția după cum trebuie, ca să se potrivească ferul bine pe el.

Cormanele șuate și încovoiate în mod potrivit întorc țărina și brazda mai bine decât cormanele boltite și oble, dăr și acestea o întorc destul de bine, decă sunt mișcătoare, decă decă le putem așeza la capătul de dindărșit mai sus sau mai jos după cum cere trebuința. Decă pământul

este puhaie și fragedu, așa că se varsă când ilă arăm, trebuie să așezăm cormanul mai jos, altecum țărina cade jos în brazdă; decă pământul este umed, tare și înierboșat așa că brazda se ține ca curăa, trebuie să punem cormanul cu capătul de dinapoi mai sus, ca dunga lui de dedesubtu să alunece pe dunga de de-asupra a brazdei și s'o întorcă. Cormanele boltite (bulbucate) și cele oble nu se frecă așa de tare de brazdă ca cele încovoiate; și nu lucesc atât de mult pământul umed sau chiar ud ca acelea. Decă cormanele luciesc și spoiesc brazdele pe partea, care vine de-asupra, decă pe partea tăiată de ferul cel lat al plugului, se astupă, se infundă găurelele sau porii din brazde și aerul nu potă pătrunde cu înlesnire în pământ. Cormanele de fer sunt mai bune și mai potrivite decât cele de lemn, fiind-că nu se frecă așa de tare de brazde și nici pământul nu se lipesc și nu se încarcă așa de tare pe ele, ca pe cele de lemn.

Plasul sau talpa plugului să nu se târăie pe talpa brazdei, decă pe pământul pe care a stat brazda înainte de a-o întorče, decât numai cu capătul de dinapoi. Plasul să fie mai bine ceva mai lung, pentru-că atunci plugul are și în pământul greu de lucrat umbletu mai ușor și mai statornic. Decă plasul este de lemn, capătul său partea lui de dinapoi s'o îmbrăcăm cu fer (ferecăm), ca să nu se tocască prea tare, er de altă parte ca să micșorăm frecarea.

Grindeul la plugurile fără rotile sau la rarițe să fie scurt, er la plugurile cu rotile să fie pedășu, decă dinainte să stea mai sus decât dinapoi. Asta este de lipsă, fiind-că atunci putem așeza grindeul pe rotile așa, ca acestea să stea aproape de ferul cel lat al plugului sau cu alte cuvinte plugul să potă acăta mai scurt. Decă plugul este acățat scurt, vitele trag povara mai de aproape și nu simt greutate atât de mare ca atunci, când plugul este acățat lung. Vitele simt greutate cu atât mai mică și le trebuie putere cu atât mai puțină, ca să tragă povara, cu cât sunt mai aproape de ea. Firesce, că decă plugul este scurt, ori ce pașu greșit, ce ilă fac vitele, se simte mai tare, decât atunci când plugul este lung, și plugarul, care ară, trebuie să fie cu mai mare băgare de seamă la mersul vitelor; de aceea lucrătorilor le neș și fără băgare de seamă nici nu le place să are cu pluguri scurte; ei bine, dăr pentru lenea lucră-

Iosif merse iute în casă; ajunsă aici, se aruncă la piciorle domnului său, și cuprinse genunchii cu mânilor tremurătoare și se rugă cu vocea aproape înădușită de turburare:

— Stăpâne, nu mă bate!

Teodoru privia la el uimit.

— Ce-ți trece prin cap? M'ai vădută vreodată bătându vr'un om, ori și numai un dobitoc?

— Nu, stăpâne, dăr eu sunt foarte vinovat.

— Ridică-te, nu în genunchia înaintea omenilor. De altmintrelea vina ta n'a fost așa mare precum ți-o închipuesc tu; am fost martor, cum te-a așțat de tare. Potă c'ai fi fost mai cu cruțare față de el, decă ai fi știut că el de gelos se potă astfel!

— Gelos? găngăvi Iosif.

— Tu știi, că Emilia a respins pe Stanu, pentru că ea te iubesc pe tine.

— Când aș știi una ca asta, stăpâne, ar trebui să nebunesc.

— De ce, Iosife? Eu m'aș bucura, decă ai lua-o de nevastă și ar și chibzuită să-ți facă o rânduă, cum se cuvine unui tată de familie.

— Nici-odată, nici-odată, dăse Iosif cu spaimă. Asta nu se potă de loc.

Blastemul, care zace pe capul meu,

să-l las de moștenire din neam în neam? Nici-odată!

— Tu măresc lucrurile prea tare, răspuse Teodoru desaprobandu. Eu sunt de părere, că o femeie bună și copii drăgălași ar aduce multă ușurare inimei tale bolnave și amărite. Dragostea, nevinovăția lor, ar lua de pe capul tău blastemul, care de altcum pocăința ta l'a spălat cea mai mare parte.

— Unuia, care a omorât pe tată-său, nimic nu i-se potă ierta, stăpâne. Pentru mine nu este grație, nici aici, nici în ceea lume. Cu buzele mele afurisite să sărut gura curată a unui băiat nevinovat? O, domnule meu, decă ai ști cum petrec eu nopțile! Decă ai ști cum fiacările, cară le-am pricinuit odinoră, se bat deasupra capului meu și din mijlocul lor se ridică vedeniile uriașe ale tatălui meu ucis și cea a stăpânului, care a murit în foc... cum mă blastemă din nou și se aruncă asupra mea... o, fii bun și lasă-mă în pace!

Teodoru vedea chinul sormanului, vedea cum i-se scurge sudor de pe frunte.

— Liniștește-te, dragul meu, ilă mângăie el, voiam numai fericirea ta, du-te și te restaură.

— Este iertat să vorbesc acum

cu Emilia? întrebă Iosif.

— De sigur. Dăr ce vrăi cu ea în turburarea în care te afii?

— Să-i taiu totă speranța, răspuse Iosif cu vocea de desperare. Vreau să aflu cine e acela, pe care ilă iubesc, ca inima ei să se întorcă cu dispreț de cătră mine.

— Iosife, nu fii nebun!

— Asta trebuie să o faci, stăpâne. Fata n'o potă înșela.

— Bine, du-te, fă ce trebuie să faci.

Când intră Iosif în odaia în care se afla Emilia, acesta stetea încă la ferestră și-l aștepta înspăimântată să-l vedă trecându eră prin curte.

— Ce ai avut, Iosife? întrebă ea spăriată vădându-l turburat. Te-a înfruntat domnul? A fost aspru cu tine?

— Ba nu, nu, a fost blând ca totdeauna.

— De ce pară dără așa turburat? Iosif alergă spre ea și-i cuprinse amândouă mânilor.

— Pentru că te iubesc, cum n'a mai fost iubită altă femeie, și fiind că trebuie să renunț pentru totdeauna la această iubire.

— Să renunț? îngână Emilia. Și pentru ce?

— Emilia, sunt un criminalist, un om care a săvârșit fărdelegi, căruia nu-i ertat să alipescă altă ființă de el, cu atât mai vartos o femeie curată și nevinovată. Să știi, cine este bărbatul, a cărui inimă o feresc și o sfășii cu iubirea d-tale.

— Cruț-ți astă mărturisire sdrobitore, om nenorocit! Știi tot. Întemplantarea mă aduse anul trecut în apropierea d-tale, pe când dormiai la amăd în grădină. Puținele cuvinte întrerupte, care le-ai grăit prin somn, m-au descoperit totul.

— Și d-ta n'ai urgisit pe cel ce a pus foc? N'ai blastamat pe cel ce a ucis pe tatăl său? întrebă Iosif într'un răsuf.

— Nu. Te-am compătimit din inimă și doriam să te potă mângăia și liniști. Compătimirea acesta țară să bagă de seamă s'a prefăcut în iubire, în dorință fierbinte ca s'orțea d-tale tristă să o putem împărți împreună.

— Nu se potă. Eu trebuie să merg singur pe drumul meu, să trăiesc singur, să mor singur.

— Și de ce, Iosife?

— De ce, copilă? strigă el desperat. Fiind că sunt un monstru, a cărui sămăntă trebuie să se stingă,

torului, noi nu trebuie să împovăram vitele prea tare și de prisos. Ca să putem săvârși un lucru, avem lipsă de anumită putere, care va trebui să fie cu atât mai mare, cu cât este mai greu lucrul, ce-l săvârșim.

Dacă săvârșim cu vitele lucruri grele, adică dacă le împovăram mai tare, trebuie să le nutrim mai bine decât atunci, când facem cu ele lucruri mai ușoare, altcum vitele slăbesc. De aceea se nu împovăram vitele niciodată cu poveri de prisos, pentru-că avem pierdere sau în nutreț, avându de a nutri vitele mai bine, sau în aceea, că vitele slăbesc. Rotilele plugului trebuie să aibă căpătâiu, adică să fie întocmite așa, ca să putem așeza grindeiul pe ele mai sus sau mai jos, după cum avem să arăm mai înafară sau mai adânc. Dacă rotilele n'au întocmirea aceasta, și avem să slobodim plugul mai adânc, nu putem face alt-cum, decât numai așa, că acățăm plugul mai lung. Fiind însă plugul acățat mai lung, vitele trag povara pre din depărtare și prin acesta se împovăreză încă odată așa de tare ca înteu și anume se împovăreză de-o parte prin arătura mai adâncă, er de altă parte prin aceea, că lungim plugul.— Osia rotilelor să fie de fer, er rotilele să fie ferecate cu rafuri de fer grăse fără obești de lemn. Pe rotilele acestea nu se încarcă și nu se lipesc pământ și gunoi.

Cornele plugului să fie totdeauna cât se poate de înalte; mai bine ceva mai înalte și mai lungi, decât pre scurte. Fiind cornele mai înalte sau mai lungi, putem cârmui cu ele plugul mai lesne și mai ușor și nu simțim mai nici o greutate, când îl cârmuim în dreapta sau în stânga.

Cornele plugului le putem asemăna în privința aceasta cu lăstarul. Scimă, că dacă așezăm lăstarul cu un capăt sub o piatră mare, er sub lăstar punem un butuc de lemn și apăsăm în jos de celalalt capăt al lăstarului ne vine cu atât mai ușor să ridicăm piatră, cu cât este mai lungă partea lăstarului de care apăsăm, decât aceea, unde se află piatră. Cornele cele scurte, pe care le aflăm mai adeseori la pluguri, au și altă parte rea. Plugarul este silit să se plece, să se gheboșeze; prin aceasta se ostenesc mai tare și capetele încă și durer și junghieri în spate; de altă parte se lasă și se sprijinesc pe cornele plugului, și prin această împovăreză vitele și îndesă și bătucosce pământul din brasă prea tare, mai cu seamă decât este umed.

A ara bine și cum se cuvine nu

este cine știe ce lucru mare și minunat și nu se cere vre-o înțelepciune mare. Ca să fie cineva plugar bun și harnic se cere numai puțină băgare de seamă și deprindere mai îndelungată. Când arăm să nu ne uităm și să nu privim numai la plug, ci să fim cu băgare de seamă și la vite, ca să vedem greșela îndată și s'o putem îndrepta încă la vreme. Plugarul să fie cu luare aminte mai cu seamă la partea de dinainte a grindeiului, pentru-că de aici se poate vedea cât de mare sau de lată este brasa; îndreptarea sau dreapta, ce o are partea de dinainte a grindeiului, totu aceeași o are și ferul cel lung și cel lat. Dacă ne uităm la partea de dinainte a grindeiului și băgăm de seamă, că brasa începe a se îngusta, trebuie să cârmuim cornele plugului puțin spre arătură, er dacă brasa începe a se lăți, le cârmuim spre înafară, spre partea nearată; altcum nu suntem în stare să tragem brase drepte și să luăm brasele de-o potrivă de late. Dacă plugarul bagă de seamă numai la ferul cel lung sau la ferul cel lat, că brasa este prea lată sau prea îngustă, greșela este făcută și n'o mai poate îndrepta; dacă bagă de seamă aceasta la grindei, o poate îndrepta prin aceea, că cârmuie puțin plugul în dreapta sau în stânga. Brasele trebuie să fie totdeauna drepte, pentru-că brasele strimbe tare întârziează lucrul. Intre două locuri sau puncte calea cea mai scurtă este calea cea dreaptă, și de aceea brasele strimbe sunt mai lungi decât cele drepte; cu cât este însă calea mai lungă, cu atât mai mult timp ne trebuie, ca să facem calea aceea. Dacă brasa are multe cârnituri, strâmbături și sucituri mici în dreapta și în stânga, nu suntem în stare a lua brase întocmite și de o potrivă de late. La locurile acelea, unde am luat brasa mai lată, se nasc ridicături, er acolo, unde am luat'o mai îngustă se nasc afundături; din pricina aceasta arătura nu poate fi nici cum oblată, ceea ce este de lipsă. Și mai rău este arat pământul, decât brasele nu sunt întorse și răsturnate bine, ci stau în parte deschise. Un loc arat astfel nu se poate sămăna îndată, pentru-că sămânțele apucă sub brasă, ajung prea adânc, și nu pot încolți și răsări; afară de aceasta în locurile, unde brasele sunt deschise, cresc buruienile cu drăia. Ca să putem întorse brasa cum se cuvine, nu atârnam numai dela întocmirea plugului, ci și dela altă împrejurare, dela adâncimea și lățimea brasei. Cu cât luăm brasa mai adâncă, cu atât trebuie să fie și mai

lată, și cu cât arăm mai în afară, cu atât trebuie să fie brasa mai îngustă; altcum plugul nici odată nu va putea întorse brasa bine.

Pământul este arat bine, decât brasele nu sunt prea late și sunt întorse bine, și decât pământul după aratură este oblat și cu mult mai rădăcat decât mai înainte; împrejurarea asta din urmă este o dovadă, că am făcut pământul destul de puhav.

Sentințe.

Cine poate istorisi bine și frumos, are nu numai societatea, ci și copiii în mâna sa. Kellner.

*

Femeia, care nu știe istorisi, se nu se căsătorască, er bărbatul, care nu știe istorisi, se nu se facă învățător. Dinter.

*

Învățătorul poate fi numai acela, care singur este învățat.

Vincentie de Beauvais.

*

Cunoscințele, care ni-le câștigăm fără ca să prindă rădăcină în noi, sunt ce e drept, proprietatea noastră, dar nu fac parte din noi. Aurul și fildeşul pot împodobi lira, dar nu-i pot da sunet. Otto.

*

Învățătorii buni sunt ca norii cerului: prin cuvintele lor durduie, prin viață luminează, er prin activitatea lor aduc țării multe fructe. Bühring.

*

Numai iubirea poate deschide învățătorului calea spre inima copilului. Gräfe.

*

Orice patimă este un verme, care rode la măduva vieții omului. G. I. Wast.

*

Lenea scolarului trebuie să fie suplinită prin diligența învățătorului. Amos Comenius.

*

Învățătorul, care lucră pentru perfecționarea sa proprie, lucră tot odată și pentru perfecționarea școlii sale. H. Pestalozzi

*

Onoarea trebuie să te caute pe tine, er nu tu onoarea. Rückert

*

Un cuceritor mare, care nu este mai mult decât cuceritor, este numai un țom mic. Cine iubesc însă omenimea în copii și se jertfesc pentru creșterea și cultivarea ei, acela este un bărbat mare, deși nu amintesc numelui lui nici un calendar de stat. Numele lui este scris în cer și ângerii îl pronunță cu respect. I. M. Sailer.

HIGIENA.

Nutritia copiilor de țita.

Pentru un copil de țita trebuie să se aibă în vedere nu numai natura nutrimentului, dar și rânduiala sugerii. Numai astfel el se poate face tare, voinic și nu suferă de nemistire sau de urdinare, atât de desă la aceia, cari sunt nutriți fără nici o rânduială. Arătăm aci orele când copilul trebuie să sugă, atât ziua cât și noaptea, și apoi când e bine să începă a i-se da nutrimentul vortos.

Copii sunt foarte lacomi în cele dinteu luni ale vieții lor. Ei ar sta mereu cu țita în gură. In toate însă trebuie o măsură. In timpul zilei le este de ajuns să sugă la fie-care două ore. Noaptea să sugă mai rar, pentru ca astfel mama sau doica să se potă și densesle odihni; e bine ca copii să fie obicinuiți a sugă noaptea numai de două ori, între orele 8 seara și 8 dimineață, er dela a cincea sau a șesea lună incolo numai o singură dată. La început se obicnuiesc copii greu de tot cu această rânduială; dar încet încet, copilul ajunge a se obicnui să nu se desparte decât la orele când trebuie să sugă. Când copilul sugă prea des, i-se turbură stomacul, care n'a avut timp din destul ca să mistuiesc, se umflă și astfel se poate bolnăvi copilul. Sugându mai rar, copilul sugă mai cu poftă și mai mult, ajungându astfel a sugă si laptele dela fundul țitei, care este mai bun, mai gras, pe când cel de d'asupra e totdeauna sarbădu. N'ar fi rău, decât putem, să cântărim din când în când copilul, înainte și după sugere, pentru a vedea decât a suptu cel puțin între 60—100 grame de lapte. In străinătate se află un fel de cântar pentru aceasta. Laptele mamei sau al doicei trebuie să fie singurul nutriment al

câmpia afurisită, care trebuie presărată cu sare, ca să nu mai producă rōde.

Elu, obosit, cădu pe un scaun, ea pe genunchi înaintea lui și fața-i inundată de lacrimi o ascunse în mâinile lui.

— Nu plânge! o rugă el cu voce slabă. Nu mă lasă să mai fac un păcat. Dōmne! ce fericit aș fi să te pot strînge la piept ca pe nevasta mea și cât de nenorocit mă simt, fiind că trebuie să renunț la tine.

— Nu face una ca asta, iubitul meu, nu face, se rugă ea, îmbrățișându-l cu amândouă mâinile pe după cap, lasă-mă să fiu eu a ta. Mă voi ruga pentru tine ziua-noaptea și ruga noastră, a amândurora, va împăca mânia dumnezească. Copii noștri îi vom crește virtuoși și cu frica lui Dumnezeu.

— Copii noștri! Femeia nu știe, că scris este: păcatele părinților le vom pedepsi în alu treilea și în alu patrulea neam.

— Ba nu, nu, pentru că mai este scris: aceia, cari mă iubesc și ascultă poruncile mele, îi vom binecuvânta până întru mii și mii de ani.

— Și eu ar trebui să tremur totă viața, că odată poate veni momentul ca întemplantarea să le descopere și lor, ca

și ție, totu secretul meu nefericit. Cine știe, decât cu timpul n'ar trebui să le descoperă totă fărâdelegea mea, ca acuma ție, și cine știe, decât ei m'ar putea ierta... nu, nu, niciodată nu! asta nu se va întempla.

Emilia, vrsându șiroie de lacrimi, cădu la pământ frecându-și mâinile. Elu o ridică și o strinse la piept.

— Fii cu minte, o rugă el. Tu imi sdrobesc inima. Ce vrei dela mine? Spune-mi ce poftesc, și-ți împlinesc.

— Nimic, decât răgaz. Cumpănesc bine înainte de a nimici fericirea mea și pe a ta.

Ostenit de mōrte, rēspunse el: — Bine, nu acuma, nu în clipita asta. Dēr acum fi liniștită, nu mai plânge... eu trebuie să mă depărtez.

Emilia, cunoscându acurateța lui în servitiu, îl lasă să se ducă, dar mai nainte îi strinse înc odată mâinile la buze șoptindu-i: mulțam, mulțam, scumpul meu.

Iosif plecă. Deodată însă pe ea o cuprinse o presimțire înfricoșată și strigă după el: Iosife, Iosife!

Elu se întorse iute înderēt, o cuprinse în brațe și, ca nebulu, o copleși cu sărutări înfocate. In sfirșit se desfăcu de ea și se depărta cu pași grăbiți.

Ea, la ferestră după el; îl vedu trecându prin curte, galbinu ca cēra, sdrobotit în toate membrele. Umbrelul lui, de altădată drept, acum era plecat, mai mult se târa decât mergea. Elu intră în grajd ca să ducă calul la scaldătoare, eși însă numai decât, calul venia după el ca un câne. Fără șea și frēu, fără o funisoră ca să îndrepte dobitocul, se aruncă pe el, îl atinse ușor pe cōmă, îl neteși puțin pe grumazi și hop! odată s'a făcut nevădut. Emilia îi făcu semn cu cârpa, dar elu nu-și mai întorse capul. Negrul sări ușor și cu grația peste gardul cam înălțor al curții. Iosif parea un leu, așa se ține de țepēn pe spinarea animalului, pēru' auriu falfăia în aer. Emilia credea, că niciodată nu l'a vedut așa frumos.

O oră mai târziu Teodoru cu câțiva oșpeți ședeau în salonul din grădină, luau dejunul și și petreceau vesel, când deodată intră înăuntru Emilia palidă ca mōrtea. Abia rēșfându îngănă numai: Iosif, Iosif....

— Ce-i cu el? întrebă Teodoru spăriat.

— Mortu..... mortu..... inecat..... da.... da....

Dicēnd acestea, Emilia îl atrase cătră

ferestra salonului dinspre curte. Calul stetea, pare-că jălind, cu capul plecat spre pământ singur, fără prietnulu și conducătorul său.

— Inecat, de sigur! strigă Teodoru cu durere și, părăsindu-lu puterile, cădu într'un jet. O, când voru învăța odată omenii să cređa în grația, adică în mila dumnezească!

Cadavrul nenorocitului fu găsit la țermure numai a treia zi.

In inima lui sfășiată, de durere și chin, era acum liniște. Inmormentarea în cimiterul satului nu i-s'a denegat, astfel l'au pus la odichnă acolo, unde somnul lui blând n'a mai fost turburat de visuri chinuitoare.

Emilia șee primăveri d'a rēndulu împodobi mormentul iubitelui ei cu florile cele mai frumoșe și cu cununi prospete, până când o scōse și pe ea din casa lui Teodoru, unde a fost tractat mai mult ca prietină decât ca servitoare. Ea fu inmormentată lângă Iosif. Corpurile lor sunt unite... Să sperăm, că și sufletele lor vor fi în veci laolaltă.

Tradusă de

Petra-Petrescu.

copilului în cele șese luni dela început. În luna a șaptea se li se dea o coje de pâne spre a o suge și ca beutură puțin vin cu apă și zahăr. Apoi, puțină supă. Se va urma însă, dăr mai puțin, și cu alăptarea până la vremea înțercatului, care e bine să se facă între 12—18 luni. — (După „Ialomițeanul”).

Ingrjirea odăii de dormit.

Odaia unde dorme omul trebuie să fie odaia cea mai aerisită cea mai ventilată. Ziua odaia de dormit trebuie bine curățită și lăsată cu ferestrele deschise, er așternuturile întinse afară la aer. Pentru un om sănătos nu trebuie ca odaia de dormit să fie mai multă încălzită decât până la 14 séu 18 grade; pentru copii și ómenii slabii trebuie mai multă căldură. Fie-care om trebuie să aibă cel puțin 14 metri cubic de aer în odaia de dormit.

Din traista cu minciunile.

Că dor' a fostă cătană.

„Ce'i, mēi Pralo, de ce cauți așa a pagubă? întrebă popa Gligor pe-un Țigan înalt și spătos, ce tocmai venise la dēnsul.

„Ce să fă, prea cinstite; a murit dada.”

„Atunci e rău, mēi Țigane!”

„Rău și nu prea, părințele!”

„Cum așa, mēi buzatule?”

„Veđi, că ne-a rămasu dela dada o grădină plină cu napi.”

„Atunci e bine, mēi Țigane!”

„Bine și nu prea, părințele!”

„Cum așa, mēi sucitule!”

„Apoi așa, că s'au învățat porci Românilor, de vinu și ne mănăncă napii.”

„Atunci e rău, mēi Țigane!”

„Rău și nu prea, cinstite părinte!”

„Cum așa, întortochiatule?”

„Apoi așa, că noi încă ne-am învățat de prindem câte-ună purcelu de alu Românilor și-lu facem friptură.”

„Atunci e bine, mēi Țigane!”

„Bine și nu prea, căci Români încă sunt ai dracului. Mai în fiecare și omoră pe câte unul de ai noștri și dada totu așa a pățit'o!”

„Apoi în urma urmelor totu e rău, mēi Țigane, ierte-lu D-đeu pe bătrânul!”

„D'asta n'ai nici o grija, părinte! Ori o vrea D-đeu, ori nu, totu trebuie să-lu ierte, că dor' a fostă cătană!”

Eu nici baiu nu le-aveam.

„Unde-ai fostu, mēi Țigane?”

— La stăna lui Colibă, Românico!

„Și ce ai mâncat aco o?”

Lapte fierțu, luată urda, nu știu ce-a fostu scos de mai'nainte. Mi-a pus într'o cupă lungă, la vale de strungă cu șapte voinici alătura. Unu le hărăia, altu le mărăia; eu nici baiu nu le-aveam!

Nu veđi, că-i oia?

Unu cioroiu mergea pe drumu cu purdelașul séu celu micu de mână. Văđendú acesta o capră, ce umbla de colo până colo prin șanțu, ilu întrebă pe grangorul celu bătrân:

„Mēi dado, ce pasere e ahaia c'o aschiă în spate și cu două bețe la capu?”

„Da nu veđi, vorbule, că-i oia!”

fú răspunsul înțeleptului dadă.

Acum mai đică și altul!

„Mēi Țigane, mănăcare-ai cașu?”

— Cătu de vrășmașu!

„Dér urdu?”

— Cătu de multă!

„Dér jințită?”

— Dece țigăite!

Da cu oile t'i duce, sé le păzesci?”

— Acum mai đică și altul, că eu am đisú destule!

Tergul de rimători din Steinbruch. La 11 Febr.n. starea rimătorilor a fost de 105 188 capete, la 12 Febr. au intrat 1675 capete și au eșit 942, rămânendú la 12 Februarie un număr de 105,916 capete. — Se notéză: marfă ungurescă veche, grea dela 50 până la 5 cr. — marfă ungurescă tineră grea dela 51 cr. până la 5 cr., de mijlocu dela 5 cr. până la 5 1/2 cr. — ușoră dela 50 cr. până la 50 1/2 cr. — marfă țărănescă grea dela 50 până la 51 1/2 cr. — de mijlocu dela 48 1/2 până la 50 cr. — ușoră dela 48 cr. până la 49 cr. — Marfă de România, de Bákony grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușoră dela — cr. până la — cr. transito dto țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. Marfă sərbescă grea dela — cr. transito mijlociă grea dela 47—48 cr. transito ușoră dela 46—47 cr. — Porcu îngrășat de unu vnu dela — cr. până la — cr., îngrășat cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășat cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriț la gară cu 4 1/2.

Trageri la sorti.

Sachsen-Meiningen, losuri de 7 fl. s'au sortatú la 1 crt. serielle: 113, 873, 2106, 2617, 3661, 4164, 5087, 5901, 6963, 7740, 8503, 126, 967, 2148, 2621, 3675, 4280, 5175, 6164, 7005, 7854, 8635, 303, 1059, 2179, 2832, 3721, 4423, 5184, 6233, 7081, 7959, 8881, 482, 1075, 2198, 2995, 3781, 4456, 5226, 6366, 7172, 8070, 8927, 488, 1333, 2297, 3063, 3890, 4610, 5247, 6370, 7217, 8212, 9059, 553, 1685, 2319, 3242, 3997, 4630, 5308, 6683, 7236, 8250, 9161, 570, 1704, 2378, 3275, 4041, 4822, 5622, 6692, 7302, 8319, 9438, 684, 1807, 2447, 3306, 4081, 4865, 5644, 6801, 7646, 8408, 9494, 762, 1883, 2455, 3430, 4141, 5005, 5748, 6951, 7730, 8418, 9660, 858, 2068, 2482, 3634, 4149, 5057.

Orașul Augsburg s'au sortatú la 1 crt. serielle: 133, 469, 576, 981, 1201, 1409, 1439, 1766, 1958, 2099, 146, 495, 966, 1192, 1216, 1433, 1553, 1823, 2016, 2130.

Sortarea premiilor se întemplă la 1 Martie a. c.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 13 Febr. 1889.

Table with columns: Săminte, Căutatea per Hect., Prețul per 100 chilgr., and various agricultural products like Grâu Bănățenesc, Orzú, Ovésú, Cucuruzú, Hirisćă, etc.

Cursul pietei Brașov

din 16 Februarie st. n. 1889.

Table with columns: Bancnote romănesci, Argintú romănescú, Napoleon-d'ori, Lire turcesci, Imperiali, Galbini, Scriș. fonc., Ruble rusesci, Discontulú.

Cursul la bursa de Viena

din 14 Februarie st. n. 1889.

Table with columns: Renta de aurú 4%, Renta de hărtiă 5%, Imprumutulú căilor ferate ungare, Amortisarea datoriei căilor ferate de ostú ungare, etc.

Calendarul septembriei. Includes a table for the month of September with days of the week and names of saints, and a section for the calendar of the year.

PUBLICAȚIUNE. În esecutarea art. de lege VII din an. 1888 referitorú la regularea veterinarilor se aducú din partea subscrisului căpitănatu cele mai esențiale dispozițiuni din amintita lege spre strictă îndeplinire. A. Pentru posesorii de vite. 1. Inscințarea vițelilor are să se esecute în decursu de 3 đile. 2. Fiecare schimbare în vitele cornute are să se arate în decursu de 10 đile. 3. Fiecare morbu a unei vite cornute are să se arate îndată. 4. Celu puțin cu o đí înainte de ce se intenționéză vânđarea unei vite, are ca să se procure pașaportulú asupra vitei. 5. Validitatea unui astfelu de pașaportu pentru vita (mănată la terđuri) se estinde numai pe 10 đile. 6. Pașaporte de vite au de a se procura: entru vite cornute (chiar și pentru viței), pentru cai, mândi, rimători, purcei, oi, miei, capre și ieđi. B. Pentru măcelari, îngrășitori de vite, neguțatori de vite și cojocari. 1. Fie care vită cornuță adusă pe teritoriulú brașoveanu are ca să se arate pe lângă așternerea pașaportului pentru vită, în decursu de 12 óre la căpitănatulú orașenescú. 2. Vite mari cornute și viței au ca să se ucidă numai în o măcelărie publică. 3. Atătu înainte câtú și după uciderea unei vite are ca să se examineze vita de cătră veterinaru. 4. Pașaportele animaleloru ucise în locuri private, precum și acele pentru animalele morțe, au ca să se așternă fără întărdiere căpitănatului orașenescú. Contra făptuitorii se vorú pedepsi în sensulú §§ 146—154 cu o pedepsă până la 100 fl. v. a. séu arestú corěspunđtoru. Brașovú, 30 Ianuarie 1889. Căpitănatulú orașenescú.

Advertisement for LE HOUBLON tobacco. Text: Cea mai bună 66.86—81. Hărtie de țigarrate este veritabilul LE HOUBLON fabricatú francesú de GAWLEY & HENRY, în PARIS. A se feri de imitațiune. Acestú hărtiă se recomandă cu căldură din partea domnilor Dr. J. J. Pohl, D. E. Ludwig, D. M. Lippmann, profesori de chimie la universitatea din Viena, pentru curățenia sa absolută și pentru că nu are în consistența sa nici o materie stricăciósă.

Advertisement for tuse. Text: Tuse nu mai este! Efectulú surprindătoru alú sucului de ceapă, raționalu disolvatú și preparatú pentru suferințele de tuse, pluminí, de peptú și de gátu se constată în modulú celú mai strălucitú după întrebunțarea bonbónelorú de ceapă ale lui O. Tietze. În pachete à 20 și 40 cr. se afă numai la următoarele deposite: În Brașovú la Franz Kellemen, farmacia la „Biserica Albă”; Depoulú principal in Kremsier la farm. F. Krizan. Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se potú cumpeři în tutungeria I. Gross, în librăria Niculae Ciurcu și Adolf Albrecht.

ABONAMENTE la GAZETA TRANSILVANIEI. Pretulú abonamentului este: Pentru Austro-Ungaria: Pe trei luni 3 fl. Pe șese luni 6 fl. Pe unu anú 12 fl. Pentru România și străinătate: Pe trei luni 10 fr. Pe șese luni 20 fr. Pe unu anú 40 fr. Abonamente la numerele cu data de Duminecă. Pentru Austro-Ungaria: Pe anú 2 fl. Pe șese luni 1 fl. Pe trei luni 50 cr. Pentru România și străinătate: Pe anú 8 franci. Pe șese luni 4 fr. Pe trei luni 2 fr.

ANUNCIU. Subsemnatulú măestru-témplarú (măsar), distinsú cu diploma de recunoscințá la Espositia romănană din Sibiu 1881 pentru desteritate ca sculptorú în lemnú, după o practică de mai mulți ani aici, câtú și în regatulú Romăniei face cunoscutú onor. publicú, că a deschisú atelierulú séu propriu în Brașovú și esecută ori-ce comande de mobile și construcțiuni după modelurile cele mai moderne și cu prețurile cele mai moderate. Iancu G. Colibanú, Scheiu, strada fântăneli No. 419.

Ganzseidene bedruckte Foulards fl. 1.20 bis fl. 3.90 p. Met. (ca. 450 verřh. Dessins).
Seiden-Grenadines, schwarz und farbig (auch alle Fichtfarben) 95 kr. bis fl. 9.25 p. Met. (in 18 Qual.) — verřendet robenweife porto- und zollfrei das fabriks-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Picăturile de stomachu MARIAZELLER,
 care lucră escelentă in contra tuturoru bôleloru de stomachu.

Neintrecute pentru lipsa de apetit, slăbiciunea stomachului, respirațiunea cu mirosu greu, umflare (vēnturi), răgăelă acră, colică, cataru de stomachu, acrălă, formarea de pētră și nășip, producerea escesivă de flegmă, gălbinare, greață și vomare, durere de capu (decă provine dela stomachu), cārcei la stomachu, constipațiune sēu incuiare, încărcaea stomachului cu mănăcări și bēuturi, limbric, suferințe de splină, ficatū și de haemorhoide. — Prețulu unei sticle dinpreună cu prescriereade intrebuintare 40 cr., sticla indoită de mare 70 cr.

Espediți centrală prin farmacistulu
Carl Brady, Krensier (Moravia.)
 Picăturile de stomachu Mariazeller nu sūntu unu remediū secretu. Părțile conținētoare sūntu arătate in prescrierea de intrebuintare, ce se află la fie-care sticlă.

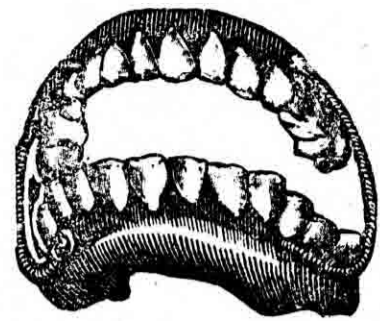
Veritabile se află mai in tôte farmaciiile.

Avertismentu! Picăturile de stomachu Mariazeller se falsifică și se imiteză de multe ori. — Ca semnu, că sūntu veritabile, servece invēlțitoarea roșiă provēdută cu marca de protecțiune de mai susu, și afară de acēsta pe fiecare prescriere de intrebuintare, ce se află la fiecare sticlă, trebue sē fie arățatū, că acēsta s'a tipăritū in tipografia D-lui H. Gusek in Krensier.

Veritabile se află: **Brașovū,** farmacia *Franz Kellemen*, farmacia la „Biserica Albă”, farm. *I. Goos*; farm. *Iul. Hornung*; farmacia *Ferdinand Iekelius*; farm. *K. L. Schuster*; farm. *Heinrich G. Obert*; farm. *Ed. Kugler* la „Higiea”; fa m. *G. Iekelius* in Hoszufalu.

Băile Tușnadū: farmacia *Alex. Dobay*. **Cohalmū:** farm. *Ed. Melas*, farmacia *E. Wolff, Feldiōră:* (Marienburg), farm. *Wil. Schneider*. **Făgărașū:** farm. *v. Bildner*, farm. *Hermann. Sz. Szt. Gyōrgy*; farm. *Val. Beteg*, farm. *Barabás Fer.* 13,52—48

Dinți artificiali, danturi,
 și reparaturī cu prețuri modeste și cu deplină garanțiā
 se facū la

LUDWIG GROSZ
 Atelierū tecnicū pentru dinți
 fondatū la 1878.

Buda-Pesta IV., Ungargasse 1, Ecke Hatvanergasse.
 Diminēța dela 9—12. După prānțū dela 2—6 ore.

Avisū d-lorū abonați!

Totodată facemū cunoscutū tuturoru D-lorū abonați, că mai avemū din anii trecuți numerī pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei”, precum și câteva intregi colecțiuni, pentru cari se potū adresa la subsemnata Administrațiune in casū de trebuintā.

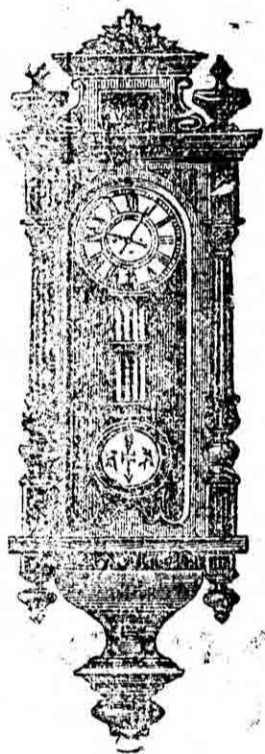
Eftinū de minune!

Versandt-Geschäft
 „zur ungar. Krone“.

Das Erste Wiener
 Versandt-Geschäft
 „zur ungar. Krone“.

trimete in tôte părțile cu NACHNAHME următoarele mărfuri calitateea cea mai bună cu unū prețū cātū se pōte de scățutū.

Numai 7 fl. 85 cr.

costă unū orologiu cu **PENDULĂ** frumosū impodobitū.

cu 5 ani garanțiā.

Aceste orolōge cu pendulă sūntu aședate intr'unū castēnū de nucū sculptatū ce este de o lungime de 1 metru și de o lățime de 35 centimetri, montatū, e provēdutū cu o tablă de sticlă, finū poleitā și are unū

mechanismū aprōpe inruinabilū.

Spirala duplă, secundariulū bine regulatū, așa că acest orologiu este neintrecutū in mersulū sēu și totodată servece și ca mobilă frumosā.

Cutiā in care se impachetēzā este socotitā la prețū in 70 cr.

Numai 2 fl. 50 cr.

costă unū frumosū orologiu de pārete cu deșteptătorū ca clopotū in prevasū de lemnū de nucū cu o tablă de cifre ce singurā luminēzā, merge bine și deșteptā regulatū.

Numai 3 fl. 90 cr.

costă unū orologiu deșteptătorū de bronzū, e de aurū francesū, cu unū tonū curatū, o podōbā pentru ori și cine pentru casā și călētōriā cu unū mechanismū neruinabilū.

Numai 4 fl. 50 cr.

costă unū cēsornicū de buzunarū cilindru de argintū-nikel cu mașinariā regulatā și cu invēlțitoare giulochatā frumosū provēdută deasupra cu sticlă netedā.

Numai 5 fl. 25 cr.

costă unū cēsornicū remontoir de argintū-nikel fără cheiā, este de trasū la scărișā, cu arățatorū de secunde regulatū, sticlă netedā și cu aparatū mechanicū de arățatorū. Mai depārtē același remontoir de argintū veritabilū de 13 loți fl. 8.50.

Mașini de cusut pentru familiā

de construcțiunea cea mai nouē costă in locū de 15 fl. acum numai **5 fl. 50 cr.**

Eu garantezū pentru prestațiunea și cusătura frumosā și regulatā a acestei mașini de cusutū pentru mână. Ea funcțiōnezā iute frumos, cōse ori-ce stofā grobā ori finā și face impunsături mai dese ori mai rar, dupā vōințā, este construitā din materialū solidū și bunū și se vinde dimpreună cu tôte rechisitele necesare.

Fiā-care comandā, fiā cātū de micā, sē se facū cu precisiune și ingrijire. Ce nu'i place cuiua sē ia inapoi, se pōte schimba, sēu se reintorcū paralele. Comandele sūntu a se adresa la:
Versandt-Geschäft „zur ungar. Krone“, Wien, 5. Bezirk, Rüdigerasse Nr. 11/2.

Tôte cu cāte 97 cr.

97 cr. 1 Pālăriā de bārbați din filz mōle in tôte colorile.	97 cr. 1 cămașā bār-bătēsă din Chiffon finū, Creton sēu Oxford.	97 cr. 1 pantalonū de bārbați de pānūrā de casā durabilā.	97 cr. 12 bucăți bātiste de buzunar cu bord.
97 cr. 1 cămașā de damā cu broderie, de Chiffon.	3 pārechī de ciorapī de dame, calitate bunā.	1 pantalon de dame cu broderie, Chiffon finū.	1 pieptārașiu desū cu floce cāptușitū.
97 cr. 1 pānzăturābū nā de masā, albā, Damast ori coloratā.	1 corsetū de nōpte cu broderie, de Chiffon finū.	1 pieptarū de lānā pentru domni sēu dame.	6 ștergare mustra-Carro
97 cr. 1 cārpā, completā, mare, gata.	6 șervete albe ori colorate Mustra-Damastū.	6 cārpe de vase cenușii in dungā.	1 cārpā de mētase lungā de 1 cotū diferite colorī.
97 cr. 1 pipā de spumā de mare cu coperișiu.	1 covorū de patū Stofalute frumosū desenatū.	1 cārpā de invēlțit pentru dame, 7/8 mare, căldurōsā	1 aparatū de focū mechanicū, sē aprinde singurū.
97 cr. 1 Evantai de damā ornatū cu desenuri și modern.	1 Cigaretā de spumā de mare.	1 Ciubucū cu țevā de vișin.	1 medalionū fasonū nou cu pietri
97 cr. 12 linguri de cafea argintū curat London-Britt.	1 lanțū de cēs de aurū preparatū cu joujou.	1 inel cu Bri-lant imitat cu pietri.	6 linguri de prānțū de argint London-Britt.
97 cr. 1 Braceletā bātutā cu pietri.	2 fēsnice de argintū curat London-Britt.	1 castronū de supā argintū curat London-Britt.	1 pantalonū de lānā (sistemū Jäger) de bārbați.
97 cr. 6 pārechī de bātiste unicolorē sēu colorate.	3 cūțite de tablā argintū London-Britt.	6 furculițe franceze argintū London-Britt.	1 dosā de zaharū argintū London-Britt.

Mai sūntu apoi 2000 de bucăți mari, elegante și moderne de

Pānzături de masā și pat

din ripsū, in cele mai vii colorī, cu borduri și desenuri de florī, in adevēru frumosē cu cāte

1 fl. 65 cr.

Pānzăturile sūntu jurū imprejurū cu borduri impodobite și la cele 4 colțuri cu Quaste de Plūseh.

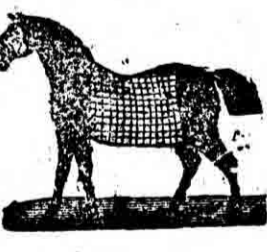
1 bucată 30 coți pānūrā de munte fl. 5.50	1 bucată 30 coți Chiffon fl. 5.50	1/2 duzinā cārpe albe de inū 90 cr.
1 bucată 30 coți atlas bunū Gradl fl. 6.50	1 bucată bunā coloratā de materie pentru patū fl. 6.50	6 bucăți cārpe de in 3 coți lungime 2 coți lārgime fl. 8.50
1 bucată 30 coți Barchent-albū fl. 6.50	1 duzinā de cārpe de buzunar cu margine coloratā fl. 2.25	1 garniturā Bouret din stofā finā Bouret fl. 10.
1 garnit. color. deca- fea, 1 pānzaturā, 6 șervete fl. 2.25.	1 duzinā de ștergare de inū fl. 2.50	1 restū de covorū 6 metri 2 fl.

Numai 5 fl. costă unū
Numai 1 fl. 80 cr.

Gherocū de dimiā
 elegantū, gata, călduroșū, din cea mai finā dimiā Stūrianā, pentru ori-ce mārime, pentru ori ce mēsūrā in tôte colorile, pentru tōmnā și iarnā.

Jachete de iarnā
 pentru bārbați și dame, in cele mai frumosē colorī moderne, se potrivece la ori-ce hainā, se pōrtā cu plăcere tōmnā și iarnā.

Numai 1 fl. 75 cr.
 o păturā de cai, cari se vëndū așa ieftinū din cauza desființării fabricii. — Cine voeșce sē și cruțe caii sē cumpere renumitele

Pături de cai,
 decāt cari nicodată nu se vor putē cumpāra mai bune, mai mari și mai groșe.

Numai 6 fl. 50 cr.

costă unū
COSTUM BĀRBĂTESCŪ

elegantū, modernū, de tōmnā și iarnā, lucrātū din stofā de Brūnn in ori-ce mārime și colōre, așadērā la olaltā:

1 pantalonū, 1 giletcā, 1 gherocū.

1 Qualitate	2 Qualitate
Un costum intreg	8 fl. 50.
6 fl. 50 cr.	3 Qualitate
	10 fl. 50.

Ca mēsūrā la comandare e de ajunsū lungimea pantalonului, grosimea pieptului și lungimea mānecilorū, precum și felulū colōrei. Mustre nu se potū trimite, deōrece costumele sūntu tôte gata.

Aceleași costume pentru copii dela 6 pānā la 13 ani ori-ce calitate sūntu cu 2 fl. mai ieftine.

Transporturile cu „NACHNAHME“.